

AZ EMBER

GÖNDÖR FERENC POLITIKAI HETILAPJA

21905
919

Szterényi a vádlottak padján
Irta: Göndör Ferenc

Hajsa Jászi Oszkár ellen
Kik bujkálnak a polgári
pártalakulások mögött?

A „Déli Hírlap” regénye

**Csernyák százados
és a forradalom**

A két Szilassy ellenforradalma
— Milliomos színigazgatók és
szegény színészek stb. stb.

Egy szám ára 1 korona

MOZGÓKÉP-OTTHON

TERÉZ-KÖRUT 28 TELEFON 144-98

Előadások: $1/4$, $1/2$, $1/8$ órákor!

A
nagy
eseményekről
megleپően
tudósít

a

PESTI NAPLÓ

Jókai regénye

AZ ARANYEMBER

Strass & Ráthi operettje

VARÁZSKERINGŐ

ZSOLDOS TANINTÉZET

A legjobb
sikerrel
készít elő
m a g á n-
vizsgákra

Budapest, VII., Dohány-u. 84

Telefon 32-40

Belváros Váci-u. 9

CORSO

Belváros Váci-u. 9

A hét minden egyes napján
színpadra kerül a Star-filmgyár
nagyszabású újdonása

A CASANOVA

Szerelmi dráma 6 fel-
vázásban, írta Pakots József

Előadások hétköznap fél 4, negyed 6 és negyed
8 órákor. — Vasárnap 8 órákor kezdődnek.

DÉLI HIRLAP

Főszerkesztő: Dr. DÉNES JÓZSEF

Felolós szerkesztő: PUSZTA BÉLA

Egy szám 20 fillér.

félére K 30.—, Negyedére K 15.—

URANIA AZ ARANYEMBER

4, $3/4$ és $1/2$ 8 órákor

Jókai regénye filmen
Corvin film!

FŐVÁROSI ORFEUM

Budapest, VI., Nagymező-utca 17. szám

Igazgató: Keleti és Ribner. Telefon 3-17

Ma és mindennap. Kezdeté $3/4$ 7 órákor.

A POTFÉRJ

EYSLER-operett.

GYÁRFAS Dezső. — Kitty STARLING
és a januári műsor slágerei.

ROYAL-APOLLO

Előadások kezdete: 3, 5 és 7-kor.

A BÁLVANY

Fantasztikus
történet négy
felvázásban

TÉLIKERT

NAGYMEZŐ-U. 22-24. TELEFON: 167-25

Nemzetközi
Variete műsor

Szterényi József a vádlottak padján

Nekem elhihetik: szép látvány volt. Szterényi József, Magyarország leghatalmasabb kereskedelemügyi minisztere, aki notórius ludtálpával egész komolyan le akarta gázolni Magyarország munkásságát, aki nemrégiben, ugyyszólván csak néhány héttel ezelőtt olyan fürgőn, olyan biztosan sürgött, forgott a magyar képviselőházban, mintha ő volna a Ház vendéglőse, aki egy óvatlan pillanatban már majdnem miniszterelnök lett Magyarországon. Hát ez a Szterényi József bizony csak elbotorkált a Hársfa-utcába, megjelent a kerületi kapitányság hivatalos helyiségében és Kaszás rendőrkapitány ur előtt szép csöndesen leült a vádlottak padjára. Nekem elhihetik: szép látvány volt. Ez a vén bűnös, akinek lelkét mázsás vétkek rengesteg sulya nyomja, aki hosszú éveken át, mint a tehetetlen Kossuth államtitkára garázdálkodott ebben a szerencsétlen országban, majd a legcsufosabb távozás után, mint Tisza és Wekerle közös kereskedelemügyi minisztere tért vissza a magyar közéletbe. És ebben a minőségében is a legrettenetesebb politikai gazemberségeket követte el. Ez a legcsunyább magyar politikai plezur végre egy különben egészen bagatell ügyben odakerült, ahova való: a vádlottak padjára. Tettenértem, amikor a saját rendeletét megszegte és megszegette, amikor harminchat darab Vera Violetta szap-

pant rendeltetett a saját számára hü csatlósával, Görgey miniszteri hivatalnok urral, Klein Dobutcai szappangyárosnál.

Elfogtam a szappant, elfogtam a számlát, kihallgattam a telefonbeszélgetést és mégis az történt, hát persze, hogy az történt, hogy a Szterényi József és Sándor László rendőrsége engem ítelt el és velem együtt eljárást indított barátom és a Vera Violetta-ügyben önzetlen és lelkes szövetségestársam, Hajnal Jenő ellen.

Az természetes volt azelőtt, hogy a kegyelmes miniszter ur csatlósával és az ellenőrzése alá rendelt árdrágító gyárral összejátszva megszegi saját rendeletét és megszegi a gyártási tilalmat és a kiviteli tilalmat és valaki jön és mindezt leleplezi, hogy akkor elítélik — a leleplezőt. Hanem hát mégis csak fordult valamit a világ és Hajnal meg én már nem vagyunk gonosztevők és vádlottak, most már Szterényi József a vádlott. És ott ül szerényen, illedelmesen a vádlottak padján és nyájasan, sőt amennyire ez már tőle telik, kedvesen mosolyogva magyaráztatja nekem, Kaszásnak, Hajnalnak, a világon mindenkinek, hogy ő egy ártatlan, ő egy angyal, aki minderről semmit se tud, éppen csak mindössze annyi történt, hogy ő kért derék és pirospozsgás gazdaasszonyától, Görgey urtól néhány darab szappant és ezt megkapta. Neki elhihetik, hogy a dologról

egyébként még csak sejtelmek
sincs.

És előállott Szterényi kedves házvezetőnője, ez a derék, jó Görgy, aki magára vállalt mindent, hogy ő visszaelt a kegyelmes ur nevével, hogy mindennek ő az oka és aki Szterényinél ártatlanabb ebben az ügyben — az csal. Mindezt az önfeláldozó ember ihlettségével, a legkomolyabb képpel szavalta el ez a rokonszenves és önfeláldozó Görgy, aki — mint nagy elődje Világosnál — letette a fegyvert Szterényi előtt. És Deutsch ur, a szappangyár egyik igazgatója, Szterényivel, Görgyvel teljesen egybehangzóan, vagy legalább is majdnem teljesen egybehangzóan kisütötték, hogy a Vera Violetta gyártása voltaképpen nem is volt tilos, illetőleg csak Budapesten volt tilos, de volt, hol nem volt egy város Magyarországon, ahol szabad volt gyártani, volt egy ilyen gyár és volt ennek egy tulajdonosa és ez a tulajdonos Görgy ur közbelépésére feljogosította a Kleingyárat arra, hogy Szterényi számára készítsenek Vera Violetta. Hogy ez a mese is a fantasztikum benyomását kelti, az nem is fontos, valaminthogy az sem lényeges, hogy az olaj és zsiripari központ, illetőleg bizottság, mint szakvélemény szerepel az ügyben, holott ez a bizottság maga a vádlott, mert hiszen ennek a bizottságnak lelke és mozgatója éppen az egyik terhelt, Görgy ur és tagja neki többek között a leleplezett gyár tulajdonosa, Klein szappangyáros ur. A saját ügyükben érdektelen szakvéleményt tehát még sem mondhatnak az urak, itt tán mégis csak fönnforog némiképpen az összeférhetetlenségnek a

gyanuja. Tanukihallgatások voltak és tanukihallgatások lesznek és nem képzelhető el, hogy Szterényi ur, Görgy ur és a Kleingyár szárazon megússzák ezt az ügyet.

Nagyon mulatságos volt, amikor Szterényi elfeledkezvén arról, hogy ő most egy egyszerű vádlott, fölpattant és önérzeteskedni kezdett. Bevallom, én kicsit rosszul bántam Szterényivel és őszintén kimondottam, hogy nem hiszem azt, amit ő mond, de mit csináljak, ha egyszer valóban nem hiszem? Amikor erre Szterényi ur adta a sértődöttet és amikor segített neki megsértődni a gyárosok érdekében ügyvédileg vorejtékező Várkonyi Oszkár ur, bizony szelíden figyelmeztettem Szterényi urat arra, hogy ő itt nem egy gentleman, hanem egy egész közönséges vádlott és én, aki sokkal többet ültem a vádlottak padján, mint ő, tudom, hogy kell viselkedni egy vádlottnak, kérdezze meg tehát tőlem, mi illik, mi nem illik, mit szabad, mit nem szabad, mi áll jól neki. A műfelháborodás semmiesetre sem áll jól. Aminthogy Kaszás rendőrkapitányt nem is ismerta, lemondott sebben meghatni az ügyvédileg agyontámogatott Szterényi ur vagti felfortornását. Engem sem. Utóvégre néhány évtizedig eltűrtük, hogy a Szterényiek uralkodjanak felettünk és mindig ők ítélkeztek felettünk és mindig mi voltunk a vádlottak. Most egy kis szerepcsere történt. Ne legyenek olyan türelmetlenek és olyan idegesek az urak, mi is elég türelmesek és békefűzők voltunk. Üljenek tehát nyugodtan, szépen és megadással a vádlottak padján. Odavalók.

Göndör Ferenc

Kik bujkálnak a „polgári” párt- alakítások mögött?

Az ő szörnyüsesége fekete bűneik átká sötétlik még a magyar égbolton s máris itt vannak újra, kimerészkednek a köztársasági demokrátiának és szociális Magyarország halovány napfényére. Az ő háboruba taszító, gonosz esztelenségüket siratja és káromolja ma is egy bomladozó, szerencsétlen ország, miattuk zokognak vigasztalan az anyák és arák, miattuk ténferegnek itt céltalanul a világban a békének és megnyomorodottak ezrei és ezrei, miattuk vergődik ma existencia nélkül, annyi és annyi munkás- és lateiner-proletár, akit őt éven keresztül sem tudtak elpusztítani a fronton, hová ötször-tíz-szer is kiküldték őket. Miattuk marcangol bennünket az uzsora, gyötör a nélkülözés, miattuk nem ér semmit a pénzünk s didergünk szén nélkül a rettentő télben — miattuk van ma minden rémség, fájdalom és kárhozát e lucskos, fekete világban s ők máris a saját bűneik lajtorjáján akarnak újra felkapaszkodni a magasba. Az ő bűneik boszultatnak meg itt, az ő ülétnapjuk az, amelynek keservét mi nyögjük s a porba sujtott, megtört, ártatlan ország felett — ők már recsegtetik a maguk feltámadásának rezes trombitáját. A munkapárti és álfüggetlenségi magyar reakció ismét itt van a nyakunkon, újra élni, garázdálkodni, rontani akar, mintha nem is tette volna eléggé szerencsétlenné ezt a boldogtalan országot . . .

Három hónapja sincs, hogy a népharag elsöpörte őket s máris vissza akarják fordítani az idő kerekét — október 29-ére. Ott szeretnék folytatni, ahol akkor abba kellett hagyniok végzetes politikájukat. Kellemetlen incidenssé akarják devalválni a magyar forradalmat és visszahozni a gyilkos, sötét, áporodott régi rendi Magyar-

országot, halhatatlanná tenni a Zselenszkyek, Weiss Manfrédok, Lánczyk és Lukachichok gyászos rabszolga-földjét. Már felszervekednek és lesben állnak az országgyilkos-bandák, hogy belefojtsák az életet a felszabadult, zsenge, új magyar lélekbe. Az egyedül üdvözítő magántulajdon szentségének köpenyébe burkolódnak, ezzel takargatják a maguk kisérteties, sivár csontvázát, — míg mirajtunk a Krisztus köpenyége s alatta forrón, hevesen dobol a jövő szíve . . .

Kezdetben volt a Polgárszövetség és azzal a jelszóval jött, hogy a Károlyi-párt keretein belül akarja szervezni a polgárságot. Már akkor gyanus volt ez a szervezkedés, mert minek kell az ilyen „szövetség”, amikor a párt zászlaja alatt szokás és kell szervezkedni. Nyilvánvaló volt, hogy ez külön párt a pártban, egy reakciós, polgári klikk, amely Károlynak a szocialistákhoz közeledő, okos középút-politikájával szemben a magántulajdon s a rendiség integritásának rideg, elzárkózó álláspontjára helyezkedik. Ezek ama függetlenségiek, akiknek a radikális választójog csak politikai jelszó volt, de most, hogy végre akarva, nem akarva (inkább nem akarva) megvan a választójog, nem akarják akceptálni annak tulajdonképeni következményeit és céljait. Ezek csak uralomra akartak jutni s az ő számukra még ez a gyenge kis forradalom is tullott a célon. A Farkasházyk, Friedrichek, Balla Aladárak most már meg akarják állítani az elindult lavinát, de közben féltékenyen őrzik mai pártpozíciójukat is, sőt inkább javítani, emelni szeretnék azt, hogy alkalmas pillanatban egészen nyeregbe üljenek. Ezért folytatnak kétszínű játékot a pártban belül. A Polgárszövetség plakátjára egyik sem tette rá a nevét. Csak a strohmann szerepel az utcákon nagy fatragaszokon, mulatságosan jelentéktelen szürke

nevek. Legfeltűnőbbben hiányzik *Abrahám Dezső* államtitkár neve, aki a *Polgárszövetség* egyik legbuzgóbb kezdeményezője volt. Nem kívánt szerepelni a *Polgárszövetség* falragaszain *Bartha* exminiszter ur sem, továbbá nem látjuk sehol a *Lovászyval* legélénkebben trafikáló demokraták, *Pető Sándor*, *Bródy Ernő* és dr. *Gál Jenő*, valamint más óvatos duhajok neveit sem.

A Károlyi-párti reakció gőzerővel dolgozik, de nem mer még nyíltan fellépni, belülről rothasztja a pártot. A mult pártjai közül egyedül *Szabó István*, a kisgazdák párt elnöke szerepel nyíltan az elnökségben. Az *OMGE* egyik hírhedt organumának mellékleteként egy furcsa felhívás jutott a közönséghez. Ebben *Szabó István* és a kisgazdapárt bejelentik, hogy egyesülnek a földműves-párttal. Olyan szerényen hangzik ez a név, hogy földművespárt, az ember azt hinné, hogy a kisgazdák ereszkedtek le a még alacsonyabb sorban levő parasztsághoz. Aki azonban elolvassa a felhívás végén szereplő névsort, az tisztában lehet azzal, mit műveltek itt a kisgazdák pártjával. A „földműves- és kisgazdapárt” felhívásának végén ugyanis *Szabó István* neve együtt szerepel — *Pallavicini György* örgrófával, a százötvenezer holdas kisgazdával; *Mayer Gyula* neve a gróf *Károlyi József*ével, *Kis-Czebe Mártoné* a *Meskö Pál*okéval, *Darányi Ignác*okéval és *Bernáth István*okéval, az egész reakciós, fekete *Gazdaszövetség* vezetőségével.

Valamennyi közül a legvakmerőbb azonban az az alakulás, amely *Magyar polgári párt* néven a régi munkapártot akarja feltámasztani. A polgári sajtó szűkre szabott terjedelméből valóban nagy bőkezűséggel áldozott a párt vezetőségi névsorának leközlésére. Ravasz kis névsor ez. Másodrendű emberek szerepelnek benne, akik *strohm*annoknak számítanak a tulajdonképeni vezérekhez képest. De ezek

a másodrendű nevek is egészen képtelenek, csupa munkapárti és egyéb levitézlett pártkreatúra. Al pár Ignác, a belvárosi Székely Ferenc, ifj. Chorin Ferenc, Fenyő Miksa, a Hadik-kormány kereskedelmi miniszterejelöltje, Förster Aurél, a minden kormányt aláazatosan kiszolgáló álfüggetlenségi Sasok elnöke, Katona Béla ösmunkapárti közgazdasági hirlapíró, a polgári sajtó egyik legmarkánsabb alakja és egész sora a munkapárt mellett exponált, nagytőkés budapesti polgároknak: ezek a nevek adják ki a régi Magyarország új kapitalista pártjának listáját. A munkapárti politikusok ma még megbujnak a háttérben, aminthogy egyetlen politikus neve sem szerepel az országosan szervezkedő párt vezéreinek névsorában. És nem szerepel báró Kornfeld Móríc, a Ganz-gyár legutóbb kiebudalt vezérigazgatója sem, aki a tulajdonképpen mozgótoja és lelke ennek az akciónak, amely az 1919-ik évben a munkapárt feltámasztásának s a nagytőkés milliók szentségének jelszavával bontja ki zászlaját. Kics vakmerő dologra vállalkozott az ifjú báró ur e vajudó időkben, amikor a magyar politikai reakció és kapitalizmus oly ködös jövőnek néz elébe s a homályból riasztóan mered elő a lámpavas . . .

Lehetséges, hogy ezek az emberek újból feltámadjanak?

Örökkévaló lesz-e a magyar tragédia, avagy még egy megtisztító tüzkeresztségen kell keresztülmennie a magyar világnak?! Ez ma a kérdés. Róbert Oszkár.

A TESTVÉRHARC, amely a berlini szociáldemokrata munkások körében dúl, a legsúlyosabb áldozatokat követeli ettől az áldatlan és borzalmas tusától. Liebknecht és Luxemburg Róza a munkásmozgalomnak ez a két nagyszerű vezéregyénisége el-

esett a berlini véres kövezeten. Megilletődötten állunk e megrázó tragédiával szemben és a szívünk szerint megsiratjuk az Internacionálénak ezt a két nagy halottját. A megrázó csapás észretériti tán a berlini testvérharc mindegyik táborát, mert hiszen be kell látnia mindegyik pártfrakciónak, hogy az a harc, amely ilyen nemes értékek romlásával jár, amelyik ilyen óriási áldozatokat követel, az a harc nem lehet áldásos, abból jó nem születhetik. Lieb knecht és Luxenburg Róza fájdalmas eleste kijózanító hatással lesz tán az egész világ proletáriátusára és mindenhol komor intelemként fog lesujtani ez a rettentő gyász-hír, hogy figyelmeztesse az elvtársakat a külföldön éppen úgy, mint nálunk Magyarországon, hogy ne törjenek egymás ellen, hogy egy táborban, egymás mellett a helyünk. Lieb knecht és Luxenburg Róza halottja a Berlinben egymás ellen harcoló mindkét tábornak és halottja a világ minden proletárjának. E két bus koporsó a fájdalom és a gyász könyeit sajtolja ki minden szocialista szemből és a közös bánat közelebb hoz tán bennünket és elszáll felőlünk ez a fekete romlás és megtaláljuk tán egymás testvéri kezét.

A PESTI HIRLAP immár egészen uyilam odaállott az ellenforradalmárok táborába. Most már teljesen leplezetlenül és a szeméremérzetnek utolsó fűg-falevelét is levetve, fujja a *Pesti Hírlap* a régi nótát. Meg kell adni, bizonyos tiszteltetreméltó vakmerőséggel egyenesen a szociáldemokrata pártot piszkolja és rágalmazza a *Pesti Hírlap*, amelyről köztudomású, hogy a legutolsó pillanatig kitartott a legvadabb háborus uszítás mellett. Légrádiék, akik vérszomjas bévvel szolgálták a háboru ügyét, a ma-guk rég hitelét vesztett ujságjában most éppen azt a munkásságot támadják, amelyik az egyetlen pozitív erőt és ér-

téket képviseli az országban és amely-nek köszönhető, hogy végleg fel nem bomlott itt a rend és nem lett urrá az országban az anarchia. A Légrády testvéreknek már elég volt a forradalom-ból, elég volt a népszabadságból, elég volt mindenből, ami a forradalom vi-vimánya, ők már visszasírják a legsötétebb reakciót, azt az időt, amikor még olyan sok volt az apróhirdetés és olyan nagyon sokat jövedelmezett. Ők vissza akarnak csinálni itt mindent és ezt olyan utálatos bátorsággal csinálják már, hogy lehetetlenség továbbra is némán tűrni a garázdálkodásukat. A *Pesti Hírlap* egyelőre talán mégis csak fogja be a száját.

ÜLDÖZES. Szamuely Tibor hírlap-író, a kommunista párt egyik tagját a nyiregyházai rendőrség megkeresésére Budapesten letartóztatták. A letartóztatás indoka állítólag az, hogy Szamuely Oroszországban szintén állítólag osztrák és magyar tisztokat végeztetett ki azért, mert azok szintén állítólag nem akartak esatalkozni a vörös gárdához. *A leghatározottabban és a legélesebben tiltakozunk az ellen, hogy a budapesti rendőrség egy ilyen minden igazságosság nélkül való letartóztatásba belemenjen.* A politikai üldözések kétségtelen tüneteit lehet felfedezni ebben az eljárásban, mert először is nekünk semmi közünk nincs és a nyiregyházai, valamint a budapesti rendőrségnek sincs ahhoz köze, hogy Szamuely Oroszországban a forradalom idején mint vörös gárdista mit cselekedett. Egyébként sem vagyunk hajlandók elhinni, hogy Szamuelynek Oroszországban olyan hatalma lehetett volna, hogy a saját szakállára embereket végeztetett ki és nem hisszük azt sem, hogy ha lett volna is ilyen hatalma, hogy élt volna vele, hogy valóban végeztetett volna ki magyar és osztrák tisztokat. Az egész hírt fantasztikusnak és hihetetlennek tartjuk és legjellemzőbb, hogy éppen Nyiregyházáról indult el, Szamuely pátriájából, ahol a magánbosszu vette célba az egész Szamuely-családot. Arról, hogy Szamuely kivégeztetett, idáig csak a nyiregyházai rendőrség tud, de arról, hogy éppen Nyiregyházán Szamuely fivéreit összelövöldözték és hogy őket ott letartóztatták, arról igen is tudunk. A helyzet tehát egyelőre az, hogy Nyiregyháza városának egy zártkörű társasága ki akarja irtani a Szamuely-családot és akiket közülök nem ér el a revolvergolyójuk, azokat bezárják, vagy bezáratják. Hát a budapesti rendőrség ne menjen bele ebbe a komédiába és haladé-

talánul helyezze szabadlábra Szamuely Tibort. A politika üldözés az elmúlt rendszer bűne volt, a népkormány nem fog ténylegesen ebbe a hibába. Inkább az ellenforradalmárokat kísérjük nagyobb figyelemmel. Ezekre kell vigyázni! Lukachich még mindig szabadon jár.

Tíz év előtt

Megszereztük a belügyminisztériumban a tíz év előtti főkapitány-nak, dr. Boda Dezsőnek gróf Andrássy Gyula akkori belügyminiszterhez intézett 1909. évi jelentését, melyben a szocializmus előző évi terjedéséről számolt be. A körülbelül ezer oldalas jelentést még csak kivonatolnánk sem ismertethetjük terjedelme miatt, csak egy fejezetét közöljük le, amely a szociáldemokrata-párt 1908-iki évi jelentése alapján érdekes képet ad arról, hogy milyen vad kegyetlenséggel üldözték tíz évvel ezelőtt a ma már diadalmas szocializmus eszméit?

„Az elmúlt év a jogtalanságok esztendeje volt” — ezzel kezdte a szakszervezeti mozgalomról beszámolóját a szociáldemokrata párt évi jelentése. A hatóság oly kegyetlenségül üldözte a szocialistákat, mint talán még soha. Különböző jogcímeken egyre-másra indították ellenük a pereket és ítélték el sorra őket. A legsúlyosabb vád a lázítás volt. Ezért ítélték el Kruppa Rezső elvtársat, aki Apponyi klerikális iskolatörvénytervezetét egy cikkben bírálni merészelte, hat hónapra. Kun Béla elvtársat, a kommunista-párt jelenlegi vezérét, ugyan csak lázításért és hatóság elleni erőszakra való felhívásért ítélte el a kolozsvári esküdtbíróóság hat hónapra és kétszáz korona pénzbírságra, mert egy röpiratban bírálatot mondott a csendőröknek egy közműves-sztrájk alkalmával történt véres közbelépéséről. Ugyanezt az ügyet a „Kolozsvári Munkás”-ban Fülöp József és Nagy András elvtársak is megírták. Az esküdtbíróóság mindkettőt hat-hat hónapra

ítélte, a Kuria azonban Fülöpöt felmentette, Nagy büntetését leszállította három hónapra.

Izgatás miatt ítélték el Szabó Imre elvtársat, aki „Nagy harcok küszöbén” című cikkében a vagyonos osztály ellen izgatott, öt hónapra és hatszáz korona pénzbüntetésre. Buchinger Manó párttitkár a „nemzeti ellentállás” nagy napjaiban fellélni mert a megdühödött intelligens csöcselékeknek arra a gaz támasására, amelyben lámpavasat ígértek a szervezett munkásságnak. Az esküdtszék 8 hónapi államfogházra ítélte. Tarczai Lajos elvtársat az ur és papi osztály elleni gyűlöletre izgatás miatt 8 hónapi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre, Oroz György elvtársat röpirat útján állítólag elkövetett osztálygyűlöletre való izgatás és királysértés miatt 3 havi államfogházra és 400 korona pénzbüntetésre, Vinkovics József elvtársat izgatás címén 6 hónapi államfogházra ítélték. Weber István szegedi betűszedő elvtárs röpiratot írt a szegedi munkálatok ellen, akik a munkásegylet felosztatását követelték. Osztálygyűlöletre izgatás miatt 8 hónapi államfogházra és 250 korona pénzbüntetésre ítélték. Schafschneider Miklós elvtárs a „Világsszabadság” német mellékletében a földbirtokosok kizsákmányolását ismertette. Ezért osztálygyűlöletre izgatás miatt 4 havi államfogházra és a „Világsszabadság” óvadékát terhelő 600 korona pénzbüntetésre ítélték. Jocsák Kálmán elvtársat izgatásért 4 havi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre, Jeranek Gyula elvtársat „A munkásokhoz!” és „An das arbeitende Volk!” című röpiratok miatt osztály ellen való gyűlöletre izgatás címén 4 hónapra, Kondor Bernát elvtársat a zombori törvényszék Apatinban tartott beszéde folyamán elkövetett izgatás miatt 8 napi államfogházra ítélte. Kappner Armin elvtárs a dérestörvény tervezetével foglalkozott a „Völkswille” egyik számában. Ezért 2 hónapra ítélték a földbirtokos osztály ellen

gyűlöletre izgatás miatt. *Maul János* nyomdász elvtársát „Moloch Militarizmus” című cikke miatt 14 napra és 40 korona pénzbüntetésre, *Schönherr József* elvtársát Nyitrán tartott beszéde miatt a birtokososztály és a papság ellen gyűlöletre való izgatás miatt 8 napra, *Handler Gyula* elvtársát osztály ellen gyűlöletre való izgatás miatt, amelyet egy népgyűlésen tartott beszédében követett el, 3 hónapra és 100 korona pénzbüntetésre ítélték. *Bodon János* elvtárs a „Népszava”-ban „A tettek ideje” című cikkében bírálta *Wekerle* és *Andrássy* kijelentéseit, amelyeket szerint az izgatókkal, t. i. a szociáldemokrata és a nemzeti párttal el fognak bánni. Egyrendbeli izgatásért 4 hónapra és 600 korona pénzbüntetésre ítélték. *Klein Kázmér* elvtárs a „Testvérség”-ben „Haza, háború, kaszárvanya” címen magyar fordításban közzétette *Charles Albert* francia értekezését: hadsereg elleni izgatás miatt 2 hétre ítélték. *Knittelhoffer Ferenc* elvtársat, aki gyűlési beszédében a kutyaszövetség taktikáját leplezte le, 8 napi államfogházra ítélték osztálygyűlöletre való izgatás miatt. A budapesti tábla ezt az ítéletet 3 hónapra és 200 korona pénzbüntetésre súlyosbította. *Ladányi Rezső* elvtársat a földbirtokososztály elleni gyűlöletre izgatás miatt 6 hónapra és 600 korona pénzbüntetésre ítélték. *Kovács István* elvtársat tulajdon ellen való izgatás címén 8 hónapra és 800 korona pénzbüntetésre ítélték. *Franczia Gyula* elvtársat „Mi lesz?” címen közzétett cikkéért 1 évi államfogházra és 1000 korona pénzbüntetésre ítélték. *Tusán János* elvtársat izgatásért 4 hónapra és 300 korona pénzbüntetésre ítélték. *Schuster János* elvtársat osztály és a tulajdon jogintézménye ellen izgatás miatt 6 hónapra és 500 korona pénzbüntetésre ítélték. *Schaudt Mihály* elvtársat osztály ellen gyűlöletre izgatás miatt 6 hónapra és 200 korona pénzbüntetésre ítélték. *Gräflinger József* asztalos elvtársat osztály ellen

gyűlöletre izgatás miatt 6 hónapra és 600 korona pénzbüntetésre ítélték. *Vincze Sándor* elvtársat egy népgyűlési beszéde miatt izgatás címén 6 hónapra ítélték. *Franczia István* elvtársat egy cikkéért izgatás címén 3 hónapra és a Népszava óvadékát terhelő 1000 korona pénzbüntetésre ítélték. *Tusanovits Dusan* elvtársat osztály ellen gyűlöletre izgatás miatt 6 hónapra, *Steinhardt* kőműves elvtársat izgatás miatt 2 hónapra és 200 korona pénzbüntetésre ítélték egy költeményért. *Tadlanek* elvtárs „Elnyomott és szerencsétlen tót nép” cikkében felhívta a tótajku munkásokat, hogy október 10-én szüntessék be a munkát és vegyenek részt a tüntetésben. Ezért osztály ellen gyűlöletre izgatás miatt 4 hónapra és 400 korona pénzbüntetésre ítélték. *Csapó Sámuel* kassai elvtárs a keresztény-szocialisták pamflettjére röpiratban válaszolt, amiért izgatás miatt 4 hónapra és 200 korona pénzbüntetésre ítélték. *Varró József* asztalos elvtárs a Népszavában a székesfehérvári rendőrség eljárását bírálta. Ezért osztálygyűlöletre való izgatás miatt 1 évi államfogházra és a Népszava óvadékát terhelő 1200 korona pénzbüntetésre ítélték.

Egész sereg pert indítottak hatóság- és magánosok elleni erőszak címen. A kommunista párt jelenlegi másik vezérét és a „Vörös Ujság” szerkesztőjét, *Vágó Béla* elvtársat hatóság elleni erőszak miatt három hónapi fogházra ítélték egy dohánygyári sztrájk alkalmából. Ujvidéken egy „szocialista zendülés” miatt tíz-néhét elvtársat ítélték el 2–4 hónapra. Szombathelyen az üzletek korai bezárása érdekében tüntetést rendeztek a szocialisták. A járásbírósg *Andrássy Gyula* elvtársat egy hónapi, *Bencsics, Polnai, Kék* és *Bedőcs* elvtársakat egyenkint háromhetes fogházra ítélte. Szatmáron *Slovenszky Lajos* elvtársat, aki két sztrájkot kötött ügyelmeztetett, hogy hagyják abba a munkát, két hónapra, *Kocsis* és *Kovács* elvtársakat ugyanezért egy-egy hónapra ítélték.

A temesvári kalapgyári tüntetésből kifolyólag negyvenhét vádlott ellen indult eljárás, összesen százhuszonöt hónapot osztottak ki közöttük. Lukácsi Antal, aki egy keresztényszociális gyűlést megzavart, négy hónapot kapott. Csont Jánost, aki egy sztrájkőröt megsértett, egy hónapra, Schumacher Károlyt és feleségét, akik állítólag rálöttek egy rendőrrre, hat, illetve négy hétre ítélték. Egy keresztényszociális gyűlést néhány elvtárs megzavart, ezért Fleischer Dávid elvtársat tíz havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre, Fränkel Sándor elvtársat hét havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélték. Mezőfiék szilveszteri mulatságára a szervezett munkásokat meghívták. A mulatság közben Mezőfi pártunkat rágalmazta, mire hívei és ott megjelent elvtársaink között szóvita, majd verekedés támadt. Mezőfi egyik embere lövöldözni kezdett, mire rendőrök jöttek, akiknek Mezőfi egyik embere néhány elvtársunk nevét beszúgta. A beszúgás következtében több elvtárs ellen megindult az eljárás magánosok és hatóság elleni erőszak miatt. A tárgyaláson azonban az ügyész elejtette a vádat, csak Takács József elvtárs ellen tartotta fenn, akit 7 havi börtönre ítélt a törvényszék.

Számos per indult becsületsértés és rágalmazás miatt. Burger Dezső elvtársat, Buza Barna jelenlegi miniszter megsértése miatt két hétre és 100 korona pénzbírságra ítélték. Freund Gyula temesvári párttitkárt a Kuria megrágalmazásáért három hónapra ítélték. Fülöp József elvtársat a hadügyminiszter megrágalmazásáért két és fél hónapra, Takács Józsefet, aki Mezőfi Vilmosról azt írta, hogy „feneketlenül romlott sáremler”, egy hónapra, Skafszki Rezsőt, aki a parlamentről mondott sértő, de ennél fogva igazságos bírálatot, hat hónapra és ezer korona pénzbírságra ítélték. Lehetetlen ezeket az ítéleteket teljes számban felsorolni, éppen úgy, mint a közigazgatási úton hozott ítéleteket, amelyekről elég annyit írni,

hogy ezerszámmra ítélték el a szocialistákat. A földműves csoport hiányos statisztikája szerint csak ebben az egy csoportban elítéltek hatszázkilencvenhárom embert, összesen hatezerhét-száznegyvenegy napra és huszonkilencezerhét-száz hetvenkét koronára.

Igy festett tíz évvel ezelőtt a szocializmus Magyarországon. Mi-lyen lesz a helyzet tíz év múlva?

(d. i.)

Hajsza Jászi Oszkár ellen

Hetek óta koncentrált támadást zúdítanak a konzervatív magyar lapok Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter alakjára. Ezek az újságok, amelyek olyan sunyin és olyan gyáván elnémultak, amikor a forradalom végigdübörgött Budapesten, ugyanezek a lapok magukhoz tértek első ijedtségükből, visszanyerték lélekjelenlétüket és teli tüdővel fujják ismét a régi nótát. Különösen Jászi Oszkár személye szabad préda ennek az ellenforradalmár hurokat pengető sajtónak, őt illetik a leggyalázatosabb vádakkal és rágalmakkal, ellene próbálják ingerelni a honfibu földidézésével az ugynevezett nemzeti közvéleményt. Jellemző, hogy a „Budapesti Hírlap” mellett főleg „Az Est” című orgánum uszít a leggyűlölködőbbben Jászi Oszkár ellen és néhány nap alatt immár másodszer kanyarítanak nemzetiszínü vezércikket az „Az Est” élen Jászi Oszkár ellen. „Az Est” nem kevesebbel vádolja meg Jászit, mint hogy az ő nemzetiségi politikája juttatta Magyarországot oda, ahol van és hogy ő egyszerűen eladta, odaajándékozta az országot a nemzetiségeknek.

Mindenekelőtt megállapítjuk, hogy az „Az Est” című lap-társunk éppen úgy, mint a többi lap meglehetősen nagy gyávaságot árul el, amikor óvatos duhaj módjára (ppen a kiszolgáltatottnak látszó Jászi Oszkár ellen mennydörög, ugyanakkor, amikor a szociáldemokrata-

párt nemzetiségi politikája tudva-
levően liberálisabb és szélsőbb a
Jászi Oszkárénál. Ahoz azonban
igen hőlcse nincsen bátorsága „Az
Est”-nek, hogy Garami és Kunfi
minisztereket piszkolja, mivel hogy
mögöttük tömegek állanak, munká-
sok és katonák sorakoznak, tehát
a szocialista ministerek rágalma-
zása némi kis rizikóval járna. Ki-
választják, tehát maguknak Jászit,
aki éppen mert a legtisztább meg-
győződés fanatikusa, nemcsak a
nemzetiségi kérdésben, de a magán-
tulajdon kérdésében is olyan radi-
kális álláspontot foglal el, amely
nagyrészen ellene lázította a saját
pártjának burzsoa elemeit és így
valóban nem kell nagy bátorság
ahhoz, hogy a magára maradt és
elszigetelten, de a legtisztább meg-
győződés hitével visszavonuló Jászi
Oszkárra sarat dobáljanak. Ehhez,
mondom, nem kell nagy kurázsi és
így könnyen teheti az „Az Est”,
hogy — titokban a szocialisták fele
kaecintva — hazafias színekben
tündöklő lesipuskáját Jászi Oszkár
felé sütögesse. A vádak, amelyek
Jászi ellen hangzanak, valóban nem
is érdemesek komoly feleletre. Já-
szi politikája okozta volna Magyar-
ország szétdarabolását? Okozta a
huszonöt esztendő becstelen, el-
nyomó politika, okozta a négy és
fél esztendő vesztett háború és
okozták éppen azok az ujságok,
amelyek esztendőkön keresztül
piszkolták és gyalázták a nemzeti-
ségieket és teli torokkal üvöltöztek
minden időkben az ellen, hogy Ma-
gyarországon a szociáldemokrata-
párt, vagy legalább a Jászi Oszkár
megértést hirdető nemzetiségi poli-
tikája érvényesüljön.

Hiszen Jászi kibékülést, megér-
tést, megegyezést, teljes testvéri-
séget hirdetett a Magyarországon
élő nemzetiségekkel és az „Az Est”-
ék, a „Budapesti Hírlap”-ék és a
„Pesti Hírlap”-ék a kibékülés és a
megértés ellen uszítottak vadma-
gyar hévvel. Tehát amikor ők aka-
dályozták meg az uralkodó magyar
politikai osztályokkal egyetértően
azt, hogy éppen a Jászi Oszkár el-

mélete idejében érvényesüljön,
hogy kibéküljünk és megegyezzünk
a nemzetiségekkel és most, amikor
a maguk erkölcstelen és elvakult
politikájának rothadt gyümölcsei a
szétmáló Magyarország vigasztalan
képében itt vigyorognak, hogy
most még ők merészkednek vádas-
kodni az ellen, aki mindezt idejé-
ben látta és idejében meg akarta
akadályozni: ez olyan foka a sze-
mérmetlenségnek és a frivol ciniz-
musnak, hogy hasztalan kerestünk
rá elég erős kifejezést a szótárban.
Még mi sem találtunk.

KIRCHNER ÖRNAGY. A marosvásár-
helyi 62-ik gyalogezred adjutánsa Kirch-
ner örnagy ur volt. Két esetei közölnek
velünk az örnagy ur háborus mu-
jából, mind a kettő megérdemli a
nyomdafestéket. Kirchner ur — 1916 ju-
niusában még kapitánv — egy ízben pa-
rancsot adott egy Simon nevű hadapród-
nak, hogy keljen át járőrrel a Szervecs
folyón és ejtsen foglyot az orosz tábori
örség közül. A kiküldött járőrparancs-
nok telefonált Kirchnernek és figyelmeztet-
te, hogy az oroszok észrevették, tü-
zelnek a járőrre, tehát nem kelhetnek át
a folyón. Kirchner segédtiszt ur azonban
ragaszkodott a parancshoz. A hadapród
erre az oroszok tüzelése közben beszált
a csónakba, de még mielőtt elindulhatott
volna, fejlővést kapott és holtan bukkott a
vízbe. A járőr szélfutott, de most már
nem volt baj, hogy nem teljesítették a
parancsot. — Nem kevésbé utálatos onnét
Kirchner ur másik esete. A tizenegyedik
Isonzó-csatában a kézi géppuskás-szakasz
egyetlen gépfegyverrel tizenkét ember-
rel tért vissza. Másik három gépfegyver
a kiszolgált legénységgel együtt megse-
misített az olasz granátüz. A parancs-
nok megsebesülése után Gönczy János
zászlós vette át a vezényletet és hozta
vissza a megmaradt gépfegyvert és a le-
génységet. Kirchner segédtiszt ur aholott
hogy Gönczyt ezért megdicsérték volna.
földig gyalázta a szerencsétlen zászlóst,
hogy merre a szétlőtt három géppuska
maradványait otthagyni? És volt szíve
a zászlóst négy altisztal együtt miszo-
kergetni pokoli pergőtűrben az állásokba,
hogy a teljesen értéktelen ócskavasok
összeszedjék. Kirchner örnagy ur soha-
sem értékelte többre az emberéletet az
ócskavasnál.

Csernyák százados és a forradalmi Katonatanács

A könyvpiacra legutóbb egy „Katonaforradalmárok” című füzet került, amely az októberi forradalom ugynevezett „hőseit”, a forradalmi katonatanács néhány tagját igyekszik glorifikálni. Minthogy ennek a tizenegy, később tizenegytagú forradalmi katonatanácsnak (— amelynek semmi köze sincs a jelenleg működő katonatanácshoz —) a szerepe már eddig is éppen elégszer került hamis világításban a közönség elé, nem tartjuk feleslegesnek a Csernyák-féle katonatanács működéséről néhány tárgyiilag os adatot elmondani:

Az első, kizárólag tisztekből álló, ugynevezett „forradalmi katonatanács”-nak semmi része nem volt sem a forradalom előidézésében, de még a forradalom előkészítésében sem. A forradalom előidézését az események végezték, előkészítést pedig névtelen, elkeseredett közlegények, altisztek és csak a legértékesebb esetben tisztek. Ezek már hónapokkal előbb agitáltak és lázítottak titokban a legénység körében és az ő működésüknek voltak következményei: a pécsi és rimaszombati forradalmak és az ország többi helyőrségeiben tömegesen előfordult kisebb lázadások. A „forradalmi katonatanács” tagjai ekkor még a különböző harctereken voltak elszórva és csak közvetlenül a forradalom előtt kerültek fel Budapestre három hónapos tanulmányi szabadságra. Alig kezdték meg ezt a szabadságot, október 25-én a keleti parancsnokság elrendelte az összes fiszti rangban lévő szabadságot egyetemi hallgatók azonnali bevonulását büntetésből, mert az aznapi várbeli tüntetésen több katonatiszt is résztvett. Ez a véletlen epizód eredményezte a forradalmi katonatanács megalakulását, mert néhány fiatal hadnagy és főhadnagy rangban lévő egyetemi hallgató összehozták, hogy nem vonul be-

hanem csatlakozik az akkor alakult Nemzeti Tanácshoz. Felvonultak a Károlyi-párt helyiségébe, ahol azt a tanácsot kapták, hogy alakítsanak külön katonatanácsot. A fiuk szót fogadtak és megalakították a tizenegy tagból — kizárólag tisztekből — álló forradalmi „Katonatanács”-ot, melynek tagjai lettek:

Estefany Jenő
Hüttner Sándor
Cenner Zoltán
Pusztai Jenő
B. Pásztor Béla
János Andor
Gelger József
Lengyel László
Sztanykovszky Tibor
Hoffmann György
Pusztai-Gazda Jenő.

A Katonatanács elnökevé megválasztották, mint legmagasabb katonai sarzsit, Csernyák Imre századost. Innen kezdve az egész társaság egész a forradalom kitöréséig semmit nem csinált, ami nagyon természetes is egyrészt, mert legnagyobb részük vidéki pótkeretekhez tartozott, ezrédük a fronton volt és teljesen ismeretlenek voltak a budapesti laktanyákban, másrészt, minthogy a bevonulás elmulasztásával katonaszökevényekké váltak, a laktanyáknak még a környékét is messzire elkerülték. Egész nap ke sem mozdultak a Károlyi-párt klubvárosi szobájából, ahol állandóan nagyképű, de teljesen komolytalan megbeszéléseket tartottak és alapjában véve semmit sem csináltak. A véres lánchidi tüntetés estéjén kerültem közéjük és vitatán egyik tanácstagnak, Cenner Zoltán hadnagynak kezébe ünnepélyes hűségesküit tettem le a párhelyiség félreeső helyén, alaposan megfigyelhettem, hogy milyen kevés közül volt az eseményekhez. Itt láttam először Csernyák századost, aki civilbe öltözve, kétségbeesetten vitatkozott néhány türelmetlen tengeresszel és a karhatalmi századok kiküldöttével. Ezek mindenáron szerettek volna „valamit csinálni” — este aztán ők rendezték a lánchidi véres tüntetést — és Csernyák

minden erejével lebeszélte őket, folyton azzal fenyegetőzve, hogyha nem fogadnak szót neki, lemond elnöki tisztségéről. Nevetséges módon hitegették a jóhiszemű tengerészeket, hogy várjanak még egy negyedóraig és még egy félóraig, akkor majd fog valami történni. Közben a Katonatanács huszperces üléseket tartott. Csernyákot a tengerészek addig szorongatták, amíg végre csaknem nyiltan bevallotta, hogy nem tehet semmit, mert nem rendelkezik a jelenlevőkön kívül senkivel. A tengerészek erre felháborodva hagyták ott a Katonatanács helyiségét.

A forradalom kitörése után a tizenegyes tanács tagjainak sem jutott több, vagy fontosabb szerep, mint akárkiné, ugyanugy intézkedtek, dolgoztak, mint sok száz más tiszt és tegyük hozzá, önhatalmu ténykedéseikkel ugyanugy növelték a zavart. Csak annyiban lehetett őket egyéb tisztektől megkülönböztetni, hogy első dolguk volt a századosi három csillagot felvarrni a gallérjukra. Ez állítólag Linder Béla hadügyminiszter engedélyével történt, azonban a minisztertanács — minthogy a tisztikar egységesen felzúdult ez ellen a valóban meg nem érdemelt előléptetés ellen — úgy döntött, hogy a Katonatanács tagjait nem léptetik elő. Igéretet kaptak azonban, hogy más formában, esetleg polgári állásokkal rekompenzálják őket ezért.

Csernyák Imre százados esetében erre nem került sor, mert vele egy kis baleset történt: első héten belekerült egy csunya csalási ügybe. Kiderült, hogy Pongrácz József főhadnagynak a Katonatanács bélyegzőjével ellátott meghatalmazást írt alá, hogy a Nemzeti Katonatanács propaganda osztályát megszervezze és erre bankoktól, vállalatoktól és magánosoktól pénzbeli adományokat vegyen fel. Pongrácz, akit le is tartóztattak — mint ezt akkor megírták — különböző szélhámosságokat követett el a propaganda-pénzekkel, melyből Csernyák

Imre maga is felvett ötvenezer koronát. Az ügyben vizsgálat indult meg, de Csernyák százados ellen, aki a Katonatanácsnak elnöke volt, nem akartak eljárni, mert ez a forradalom első napjaiban nem lett volna célszerű. Megelégedtek azzal, hogy lemondatták a Katonatanács elnökségéről, adtak neki utiköltségeket és egy Amerikába szóló utlevelét, hogy eltűnjön a láthatárról. Csernyák el is utazott Hollandiába, ahonnan pertu sürgönyöket küldötte Károlyi Mihálynak és a magyar állam megbízottjának adja ki magát, úgy, hogy a kormány kénytelen volt legutóbb ezt nyomatékosan megcáfolni.

A forradalmi Katonatanács többi tagja egyik államtitkárral lépett érintkezésbe, de a rekompenzációképpen ígért állásokat nem kapták meg, hanem az illető államtitkár egyizben száztízezer, majd az ötvenezer koronát adott részükre, mint a Nemzeti Tanács egyes tagjainak adományát. A forradalmi Katonatanács tagjai közül többen akadtak, akik visszautasították a rájuk eső huszezer koronát, azonban a többiek, úgy tudjuk, „tanulmányi segély” címén felvették.

Ez, minden szépitgetés nélkül, a forradalmi Katonatanács szerepe.

Diószeghy Tibor.

BOSNYÁK ALLAMTITKÁR BOSNYÁK ALLAMTITKÁR KÉR. Megírtuk, hogy Bosnyák Zoltán államtitkár, Sándor Erzsébet operatőresztő férje, aki már régebben terrorizálja az Operaház tagjait, egy színházi laphoz intézett leveleiben csúnyán megsértette feleségének kolegáit. Az Opera művészei — minthogy Az Ember cikkével igazolva látták fel fogásukat, hogy Bosnyák viselkedését nem lehet tovább tűrni — gyűlölet tartottak, amelyen elhatározták, hogy fel szólítják az államtitkárt: vonja vissza szavait és kérjen az Opera tagjaitól bocsánatot, különben bojkottálni fogják Sándor Erzsébet és nyilvánosságra hozták Bosnyáknak egyes tagokhoz intézett újabb sértő leveleit. Erre azonban, mint értesülünk, nem fog sor kerülni, mert Bosnyák a „Figaro” szerdai számaiban vissza fog vonni mindent.

A Déli Hirlap fölszabadult

Az Ember legutóbbi számában megírtuk azt a csunya lapvásárlási stiklit, amelyet egy sötétben bujkáló ellenforradalmár csoport elkövetett. Megírtuk, hogy a *Déli Hirlap*-ot a szerkesztőség és kiadóhivatal háta mögött eladták egy reakciós társaságnak, amelynek Pallavicini György örgróf nevű politikai dilettáns és Szacelláry nevű hazardkártvás voltak az exponenseik. Megírtuk, hogy a szerkesztőség meggyőződéses tagjai nem hajlandók tűnni, hogy a lap ellenforradalmár kezekbe jusson és ha kell, a *Déli Hirlap* birtokbavételével is meg fogják akadályozni, hogy az ellenforradalmárok ezt az ujságot elfoglalják. Azóta, hogy közleményünk megjelent, döntő fordulat történt ebben az ügyben, olyan fordulat, amelyet igaz szívből örvendezve üdvözlünk. Röviden az történt, hogy a szerkesztőség, kiadóhivatal és rikkancsszervezet összefogva birtokába vette a *Déli Hirlap*ot és u lap eddigi szerkesztőjét, Lázár Miklóst, aki az erkölcstelen lapvételt a szerkesztőség háta mögött megköttette, eltávolították a lapról.

A munkatársaknak és a kiadóhivatali alkalmazottaknak ezt a tiszteletre méltó forradalmi lépését különböző dolgok előzték meg. Megelőzte ezt a cselekedetet az, hogy Pallavicini György örgróf napokon keresztül a legfantasztikusabb valótlansággal vezette félre a vele tárgyalásba bocsátkozott ujságírókat és a többek között becsületszavára jelentette ki, hogy Bangha páter ugynevezett keresztény sajtóvállalata távol áll a lapvételtől és papi pénz, klerikális érdekelttség egyáltalán nincsen az u j vevők oldalán. Pallavicini György örgróf becsületszavával szemben kétségtelenül megállapították a *Déli Hirlap* munkatársai, hogy a lapot titokban a háttérben igen is egyenesen Bangha páter érdekeltsege vá-

sárolta meg, nagyon természetesen azért, hogy azt az ő sötét ellenforradalmár céljaira használja föl. Amikor a szerkesztőség tagjai minden kétséget kizáró módon megállapították, hogy a *Déli Hirlap*ot Bangha páterék csoportja vásárolta meg közel két millió koronáért, nyomban elhatározták a gyors cselekvést. Pénteken, e hó 17-én este 6 órakor a *Déli Hirlap* szerkesztősége közölte Lázár Miklós felelős szerkesztővel, hogy miután meggyőződtek arról, hogy ő a lapot a Bangha-csoportnak adta el, a szerkesztőség elhatározta, hogy ezt a vételt nem respektálja, a lap munkatársai Puszta Béla és dr. Dénes József vezetésével átveszik a *Déli Hirlap* irányítását és Lázár Miklóst, aki az ő hátuk mögött megköttette ezt a hihetetlen üzletet, felszólítják, hogy váljon meg a szerkesztői állástól és lépjen ki a lap kötelékéből.

Lázár a felszólításra azzal felelt, hogy ő nem tudta, hogy a háttérben Banghák csoportja áll, őt félrevezették és ő a maga részéről is hajlandó megkísérelni az üzlet visszacsinálását és hajlandó visszaadni azt a négyszázezer koronát, amit az u j vevők az ő kielégítésére fizettek ki saját kezeihez. Nekem Lázár Miklós hosszú évek óta nagyon jó barátom, igaz részvétellel látom őt abban a méltatlan helyzetben, amelybe került és én elhiszem neki, hogy őt valóban félrevezették Pallaviciniék. Nem mondanám, ha nem érezném: hogy nagyon, nagyon sajnálom őt. A szerkesztőség és kiadóhivatal tagjai azonban érthető módon ragaszkodtak Lázár Miklós távozásához, amire a volt felelős szerkesztő bucsut mondván hűséges munkatársainak, meghatottan eltávozott a *Déli Hirlap* helyiségéből. Ez pénteken este történt és szombaton délben már Lázár neve nélkül, Puszta Béla, az u j felelős szerkesztő és dr. Dénes József főszerkesztő nevével, megifjodva, fölszabadulva, a forradalmi idők szelleméhez illő tartalommal jelent meg Budapest utcáin a *Déli Hirlap*. A

lap élén bejelentették a munkatársak, hogy ők átvették a Déli Hírlap vezetését és ezenkívül részletes riportban számolnak be arról a földalatti aknamunkáról, amelyet Bangha-Pallavicini-Szacelláry végzett a szabad szellemű ujság megkerítésére.

Bangháék lapvásárlási manővere ilyenformán csúfos kudarcba fulladt és a titokzatos lapvásárlók nem tehetnek egyebet, minthogy valami uton-módon eladják a részvényeiket azoknak az áldozatkész férfiaknak, akik a Déli Hírlap szerkesztőségének háta mögött állanak. Arról, hogy a lapot most már kicsavarják a munkatársak kezéből, beszélni sem lehet, mert hiszen az igazságos harcot folytató ujságírók mögött áll minden erkölcsi és anyagi erejével az ujságírók szabadszervezete, a munkásság ereje és az egész magyar közönség támogató és oltalmazó szeretete. Az igazság a Déli Hírlap szerkesztőségének, kiadóhivatalának és rikkancsainak oldalán áll és a forradalom érdeke, tehát a legmagasabb közérdek is azt követeli, hogy ez a nagyszerű, igazságos és eszmei célokért folyó, fölemelő küzdelem az ujságírók győzelmével végződjön. Másként nem is végződhetik!

A KÉT SZILASSY ELLENFORRADALMA. Azt olvasom a Szilassyak ellenforradalmáról írott tudósításokban, hogy ők kettőn — szemben Erdélyi önkéntessel, aki üzleti alapon vállalkozott a Lovászy-Friedrich társaság ellenforradalmi törekvéseinek jutányos kiszolgáltatására — meggyőződésből szolgálták az ellenforradalom ügyét. Ez nem valószínű, de nem is igaz: a Szilassy testvérek életükben nem vettek még annyi fáradságot maguknak, hogy bármilyen irányu meggyőződést kisajátítsanak, vagy beszerezzenek. Kártyázáson és iváson tul nem terjedt ki érdeklődésük másra, legfeljebb valamikor régen írt a fiatalabbik, Cézár egy kötet verset, alkalmassint rosszakat. Akkoriban nevezték ki az államrendőrséghez segédfogalmazónak, de nem sokáig maradt itt meg: valami anyagi természetű kellemtelensége támadt, nagyobb baj nem

lett belőle, mert gazdag nagyanyja közbelépett. A rendőrséget azonban ott kellett hagynia, bankhivatalnok lett a hat láb magas óriás, de sorra megvált állásaitól, nem bírta a hivatali levegőt. Áttette a székhelyét Bécsbe, itt feződködött egy darabig, züllött, majd hirtelen elhatározással felcsapott hoteltornásznak. Közben dijbirkózó is volt, cirkusznak lépett fel és szórta a pénzt, ha volt, koplalt, ha nem volt. Ilyenkor rendszeren nagyanyját pumpolta meg kisebb-nagyobb összegek erejéig, rendszeren bátyjának, az aktív katonatiszt Józsefnek segítségével, aki kedvence volt az öreg asszonynak és inkább tudott tőle pénzt kicsiholni. Szilassy József nem is szorult rá olyan keserves pénzszerzési módzatokra, mint öccse és amíg egy nagyobb szabású könnyelműsége miatt családjá tébolydába nem csukatta, mindig meg volt az elegendő zsebpénze. Tiszti rangjáról is le kellett mondania, ezt csak a háboru kitörésekor kapta vissza. A háboru mindkettőjükön nagyot lendített anyagilag, a frontra kerültek és kapták a tiszti fizetést és a pótlékokat. És hogy most a háboru végét ért, valószínűleg ezt sajnálták, nem a királyt és ha akartak valami mozgalmat, vagy forradalmat csinálni, azt napi díjért csinálták, nem meggyőződésből.

A KÖPENICKI ÁLLAMTITKÁR. Friedrich István hadügyi államtitkárról abból az alkalomból, hogy reakciós hajlamait ismét bebizonyította a Szilassy-féle ellenforradalom sürgős és szeretetteljes felkarolásával, mindössze azt a csekélységet írta „Az Est”, hogy nem is kinevezett államtitkár. Igaz, Friedrich azt állítja, hogy az október 31-én tartott minisztertanácson kinevezték őt hadügyi államtitkárrá és ez a kinevezés meg is jelent a hivatalos lapban, de ezzel szemben „Az Est” megállapította, hogy egyrészt a kinevezés a hivatalos lapban husz nappal azután jelent meg, hogy Friedrich állását elfoglalta, másrészt, hogy az október 31-iki minisztertanács nem nevezte ki Friedrich urat államtitkárrá. Hát ez mi? Ha igaz, amit „Az Est” egész határozottan és nyomatékosan ír, akkor Friedrich István volt pacifista municiógyáros, aki közel negyedéve államtitkárnak adja ki magát minden jogaim nélkül: közönséges szélhámos. Illetve nem is közönséges, hanem a legnagyobb stílus szélhámos, amilyen még nem volt Magyarországon és tagadhatatlanul lepipálta a híres köpenicki kapitányt.

MŰVÉSZET

Miért nyerte meg Kürthy György a Halmos-féle pályázatot?

A Nemzeti Színháznak van egy fiatal színésze, Kürthy György, aki talán maga is érzi, hogy milyen borzalmasan tehetségtelen és ezért a művészet minden más rendelkezésére álló ágában igyekezik érvényesülni. Szabad óráiban festeget tehetségtelenül, képzőművészeti kritikákat ír — tehetségtelenül, hírlapi cikkeket alkot — tehetségtelenül és mint legutóbb értesülünk, szindarabírónak is felcsapott. A Halmos-féle egyfelvonásos pályázatra írt egy darabot és ugylátszik, hosszas küzködés után végre rátalált igazi terrénumára, ezt lehet körvetkoztetni a pályázat eredményéből kiadott kommunikéből, amely így hangzik:

A Halmos-pályázat eredménye.

A Halmos-pályázat bíráló-bizottsága hétfőn tartott ülésén az egyfelvonásos szindarabra kitűzött kétezzer koronás pályázatra hatvannégy beérkezett darab közül kettőt talált, amely a díjra érdemes. Az egyik, amely kvalitásaiban komolyabb jelentőségű, a „Csend... várni...” című, a másik a „Visszhang” című dialógus. A bíráló-bizottság úgy határozott, hogy a díjat a két darab között megosztja. A jelítség levelek felbontása után kitűnt, hogy a két díjnyertes darab szerzője: dr. Vitéz Miklós és Kürthy György, a Nemzeti Színház tagja.

Abból azonban, hogy Kürthy György ezt a pályázatot megnyerte, csak feltételesen vagyunk hajlandók arra következtetni, mintha a darabja jó, vagy éppen tehetséges volna. Egy gyanus körülmény derül ki ebből a jelentésből. Józan észszel ugyanis lehetetlen megérteni, hogy ha Vitéz Miklós darabja „kvalitásaiban komolyabb jelentőségű”, ak-

kor miért kellett a díjat kettőjük között megosztani? Hiszen az ilyen pályázaton épp annak a darabnak kell a díjat nyerni, amelyik jobb, tehetségesebb, értékesebb, vagy nem bánom, kvalitásaiban komolyabb jelentőségű! Amelyiknek kvalitásai kevésbé komolyak, az legfeljebb — ha nem komolytalanok — kvalitásai, illetve, ha egyáltalán vannak kvalitásai — második díjat nyerhet, különösen akkor, ha meg sem felel a pályázati feltételeknek, mert nem egyfelvonásos, hanem csak dialógus. Ilyen esetben csak egy ok lehet a pályadíj kettéválasztására: ha tulontul nagy az első díjjal jutalmazandó mű értékéhez képest. Ez az eset azonban — mint a Halmos-féle pályázatoknál általában — nem állt fenn, a pályadíj mindössze 2000 korona volt. Kénytelenek vagyunk tehát Kürthy György megkoszoruzásának ezt a körülményét gyanusnak nevezni.

Ez a gyanus körülmény csak gyanusabbá válik, ha tekintetbe vesszük, hogy a pályaműveket bíráló bizottságban Kürthy György Nemzeti Színház-bell kollégái — nem is egyen — képviselve voltak. Ekkor már hajlandó lenne az ember feltételezni, hogy talán mégsem egetverő tehetsége, hanem baráti protekciók és összeköttetések használtak Kürthynek — ha nem lett volna a pályázat titkos. Ez azon' an kizár minden visszaélést és így mégis kénytelenek lennénk elismerni Kürthy György drámairól tehetségét, ha nem tudnánk, hogy pályadíjjal koszorozott darabját előzőleg visszautasította a Nemzeti Színház igazgatósága.

Igy aztán érthetővé válik, hogy a pályázat titkossága ellenére, honnan tudták olyan pontosan a bíráló-bizottságban ülő Nemzeti Színházi tagok, hogy melyik a kollegájuk darabja és hogy melyik az a kiváló pályamunka, amelynek kedvéért ketté kell választani a pályadíjat.

Igy folynak is nálunk a „titkos” pályázatok...

Milliomos szinigazgatók és szegény színészek

A háboru kitérősekre egy sereg pesti színész itthagytta a színpadot és elment a legcsunyább, a legkeserveesebb szerep eljátszására. Mialatt ők Szerbiában loholtak, mialatt a galíciai halálos éjszakákon szenvedtek, mialatt az Isonzón a halállal álmodtak, idehaza a pesti színgazgató urak busás milliókat szereztek. Olyan konjunkturája volt a színháznak, amilyen talán még soha Magyarországon és a színgazgatók nem voltak retek a helyiségeket alaposan felmérni. Összeszedték a vagyont, meggazdagodtak, amit utóvégre nem hányának fel bűnül nekik, ha most, amikor olyan szükség van arra, hogy az emberek ki nyúlásuk szívüket embertársaik iránt, nem csinálnának olyan dolgokat, amelyeket szónélkül hagyni nem lehet. Ha az emberi érzés nem diktálja nekik, miniszteri rendelet van rá, hogy a hadról visszatért alkalmazottakat a vállalatoknak vissza kell venniük a mai viszonyoknak megfelelő fizetéssel. A legtöbb pesti színház azonban sem az embert érzőre, sem a miniszteri rendeletre nem volt hajlandó megmozdulni és egy csomó olyan színész van a fővárosban, akiket azok a színházak, ahol a háboru előtt működtek, visszavenni nem hajlandók, vagy olyan csekély fizetést kínálnak, amelyből megélni nem lehet. A milliomos *Faludók* például *Stella* Gyulának, akinek a háboru előtt hatercei koronája volt a Vigaszínháznál, nyolcezer koronát kínálnak, holott a színészszövetség és az igazgatók között kollektív-szerződés egy kezdő elsőendű színész számára is tizennyolcezer korona minimumot állapít meg. A *Faludók* másik színházában, a Városi Színházban, sem játszik egy sereg olyan ember, aki azelőtt ott kereste a kenyerét. Hogy novoket említsünk, nem vették vissza *Hajagos* Károlyt, *Szántó* Gáspárt, *Bartha* István titkárt, *Gellért* Gyulát, *Ilevesi* Miklóst, *Arányi* Lajost, *Luzács* Lipótot, *Bodor* Imrét és *Fekete* Ferencet. Az *Apolló-kabare*ban nem játszik *Darvas* Ernő, a *Royal-Orfeum* pedig dr. *Farkas* Ferenc művészeti vezetőt, *László* István titkárt és *Szalai* Mihályt nem akarja visszavenni. Nem érdektelen, hogy dr. *Farkas* Ferenc a *Royal-Orfeum*nak azért nincs szüksége, mert a művészeti vezetőnek egy ügyvéd végre.

Ugy tudjuk, hogy a *Royal-Orfeum* a háboru alatt a közönségtől pótfilléreket szedett hadbevonult színészei javára. Adott is az igazgatóság a közönség nagylelkűségéből a bevonultak családjának néhány ezres koronát, mi azonban szívesen látnánk, hogy ha a bevonult pótfillérekről elszámolnának azoknak, akiknek a közönség ezt a pénzt juttatni akarta.

Ugy tudjuk, hogy a kenyérnélkül élő színészek nem hagyják magukat kijátszani és perrel fordulnak a milliós hasznok hátán kíméletlen nyugodtsággal az igazgatók ellen.

Mágnások mulatsága

A Kárpátok haván piroslott a magyar vér — és ők mulattak Ungváron. Dus galíciai éjszakákon halálhörgéssel volt teli a levegő — és ők mulattak Lembergben. Ötven földön ezer seb nyílt ki — és ők mulattak Bródyban. A visszavonulás minden keserve szakadt ránk — és ők mulattak Buskban. Ők, a mágnások, osztrákok és magyarok egyformán, akik csillogó katonauiformisban a második hadsereg parancsnokságánál hosszú éveken át komédiáztak. Mert *Böhm* *Ermolli*nak, ennek a képeslapból kivágott lovas tisztifigurának, osztrák és magyar mágnások voltak a szórakozó pajtásai. Festett bajuszával, meg nem rezdülő monoklijával, egyenesen odaillett a léha, semmittevő mágnástisztek közé. Hogy csak az ismertebbeket mondjam el, két *Fürstenberg* herceg, az *Andrássy* grófok, az *Esterházy* grófok, *Beöthy* Pál voltak beosztva mellé és ezek az urak, a háboru legborzalmasabb idejében, vér és halál idején olyan pazarló életmódot, olyan semmittevést, olyan lumpolásokat csaptak, hogy ezek láttán a frontról bebevetődött embereknek ökolbeszorult a kezük. Mialatt idehaza kenyérgyeggyel mérték a szűkös kenyeret, náluk frissen sült zsemle, ropogós sóskifli, puha fehér kenyér járta. Ezüst tálak roskadtak a drága ételtek alatt, a kristályüvegekben finom borok csillogtak, pompásabbnál

pompásabb ennivalók kerültek az asztalra és nem egyszer az ezek élete és halála fölött parancsolók mulatozásába női kacaj is vegyült.

Nem dolgoztak semmit, autós-tisztek, adjutánsok voltak és mindezekhez még durvák és kegyetlenek. Bródyban történt egyszer, hogy a tiszti étkezőben az egyik főszolgáló bakához — aki civilben ténár a fővárosban — egy **mágnástisztecske hozzávágta a tálat.** Lembergben állandó páholyuk volt a színházban. Ha utazni akartak, **külön fülke** járt nekik, mindenhol kiüntetés, mindenhol előny volt a részük. A fiatal Fürstenberg herceg egyszer nagyon rövid időre kiment egy hadosztályparancsnoksághoz. Néhány hét múlva, mikor visszatért a kis kirándulásról, ezüst vitézségi érem csillogott a mellén. Nem csoda, a papája járt el közvetlenül Bóhm Ermollinál.

Igy mulatták végig a háborút a második hadsereg mágnásai, akik tulajdonképpen tehetséges és kiváló hadvezérré tették meg a bécsi udvarban Bóhm Ermollit. *h. e.*

BOROEVICS ZSÁKMANYA. Október huszonhatodikán, mikor az olaszok már a Piave alsó folyásán is átkeltek, a frontkórházak betegei kétségbeesve könyörögtek az orvosoknak, hogy szállítsák őket haza. A frontmögötti járványkórházak vezetősége huszonnyolcadikára ígérte a kórház-vonatot, amely azonban még huszonkilencedikén sem jött meg. Mikor kiderült, hogy az **olasz csapatok hat kilométernyire vannak, az orvosok megszöktek és magukra hagyták a betegeket, akik gyalog és kocsin menekültek a vasúthoz.** Itt értesültek róla, hogy huszonnyolcadikán azért nem kapták meg a kórház-vonatot, mert azt **Boroevics tábornagy lefoglalta zsákmánya számára.** **Kétszázötven vagon** töltött meg **privát rablott holmijával** ez a gazember, aki sohasem törődött katonáival.

Hártel Lujza annak idején pofon helyett **mért nem revolverrel követett el ellene merényletet!**

Vágo kormánybiztos válasza az ellene intézett támadásainkra

Tisztelt Szerkesztő ur,

ugy látom, hogy lapjában rendszeres hasjsza folyik ellenem; a dolog annál kellemetlenebb rám nézve, mert az **él-lásomtól való felmentés iránti lépéseimmel nem értem eddig célt.** Szívesen távoznék helyemről, de nem engednek.

Mi sem könnyebb, mint rám fogni, hogy egy vizsgálatot el akarok tussolni. De honnan tudhatja a cikkíró, hogy én mit **akarok?** És vajjon miért akarnám én a fémközponti vizsgálat eredményét eltussolni? És ha akarnám is, vajjon lehetne-e ezt az akaratomat megvalósítanom? A vizsgálatot a Népszavabeli támadások idején Szerényi, mint kereskedelemügyi miniszter rendelte el. A vizsgálati jelentést Garami miniszter visszakérőleg hozzám küldötte le javaslattal végett.

A cikkíró abból, hogy én végleges állásfoglalásom előtt dr. Lamm Dezső mérnöknek adtam ki véleményezést végett a vizsgálati jelentést, citussolási szándékomra következtet. Miért? Mert azt hiszi, hogy dr. Lamm Dezső fémközponti hivatalnok. De hiszen ez tévedés, **Lamm dr. 1918. november 1-je óta nem fémközponti hivatalnok,** hanem igazgatója egy vállalatnak, amelynek részvénytöbbsége az államé. A vállalat telepe most van építkezőfélben s miután állami fizetése fejében közérdekmunkát kívánt folytatni — díjmentesen ajánlotta fel szolgálatait nekem. Annál inkább élttem ezzel az ajánlattal, mert kevés embert ismerek, aki nálánál élénkebb érzékkel bír közérdek iránt. Hogy amelletts elrendü szakember, éles a judiciuma és az igazságra törekvés a szenvedélye. — ezt jól tudja mindenki, aki ismeri a Központi Arvisszsgáló Bizottságnál való szereplését. Megbíztam, hogy képviseljen engem a fémközpontban s nem volt okom ezt megbánni. Ebben a minőségben felkértem arra, hogy tanulmányozza át a kereskedelemügyi minisztériumtól hozzám leküldött csaknem 100 oldalas vizsgálati jegyzőkönyvet és a hozzámellékelt óriási aktaesemő s ott, ahol szükségesnek tartja, hallgassa meg a fémközpontnál érdekelt

személyeket és tegyen nekem ezen az alapon a vizsgálati jelentés tartalmáról előzetes jelentést. Ez meg is történt és tekintettel arra, hogy dr. Lamm jelentése szerint, amelynek helyességéről meggyőződtem, a fémközpont érdekelt igazgatósága állásfoglalásom előtt feltétlenül meghallgatóandó, felhívtam az igazgatóságot a vizsgálati jelentés egy példányának egyidejűleg való rendelkezésre bocsátása mellett, hogy észrevételeit és védekezését záros határidőn belül írásban terjessze előm. Amint ez hirtetombba érkezik, módomban lesz úgy a vizsgálóbizottság, mint a fémközpont meghallgatása után ez ügyben tárgyalásosan végleges álláspontot foglalnom. Azt hiszem, mindebből Szerkesztő ur is láthatja, hogy eltussolásról nem lehet szó. Ami a Kornfeld cégvezető elbocsátását illeti, azt a fémközponti tisztviselők bizalmi testületének egyértelmű kívánságára rendeltem el és annyi fizetést, remunerációt és végkielégítést kaptak, amennyi a legujabb miniszteri rendelet szerint neki jár. Ennyit az ügy érdemi részéről.

Azt hiszem, ezután Szerkesztő ur be fogja látni, hogy a cikknek személyemre, valamint dr. Lamm személyére vonatkozó szubjektív megjegyzéseire reflektálnom fölösleges.

Egyáltalában nem vagyok képes megérteni, hogy ha már képesnek tart az eltussolásra a cikkíró, miért gondolja, hogy kamarai titkár létemre ezt kellene akarnom is? Hát nem tudná a cikkíró, hogy a kamara mindig központellenes állásponton volt, hogy azok feloszlataért évek óta küzdött? Hogy ennél fogva, mint kamarai titkárnak, semmi okom nincs egyetlenség központ védelmére? Ellenkezőleg, ha tárgyalagosságom kétségbevonására valakinek oka lehetne. — Inkább a központok vezetőinek lehet nek túske a szemükben, mint azok támadóinak.

Szerkesztő ur igazságérzetétől remélem, hogy e helyreigazításnak lapjában helyet ad. Annál is inkább, mert ellenkező esetben még sajtópert is nehezen indíthatnék, miután a cikk támadásai nem elég határozott hangon vannak tartva ahhoz, hogy sajtóper alapjául szolgálhassanak.

U. i. Azt is írja cikkében „Az Ember”, hogy elfelejtettem lemondani a kamarai titkárságról, amikor a kormánybiztosnak nevezett ki. Dehogy felejtettem el! Lemondottam már két

szor is a központi kormánybiztosságról — de mit csináljak, ha törököt fogtam vele, amely nem eszt.

Igaz tisztelettel,
Vágó József.

SACELLÁRY. A „Déli Hírlap”-ról közölt multkori cikkünkre válaszul a „Déli Hírlap” nyilttér rovatában egy gyáva, sunyi és hazug „cáfolat” jelent meg. Jellemző, hogy a nyilttéri cáfolatnak a lap első példányaiban egyáltalában nem volt aláírója, majd később rászánták magukat a cáfolók és odakanyarították a Szacelláry György nevét. Ez a „cáfolat” azt mondja, hogy Szacelláry Györgynek semmi köze nincsen a „Déli Hírlap” eladásához és semmilyen érdekeltiségi viszonyban a lappal nincs. Hát ez hazugság. Lázár Miklós főszerkesztő ur is nagyon jól tudja, hogy ez együgyű hazugság, mert hiszen Lázár főszerkesztő ur az adásvételi szerződést éppen Szacelláry György ügyvédjével és strohmannjával. Szalai ügyvéd urral kötötte meg. Azt is nagyon jól tudja ezen a döntő bizonyítékon kívül Lázár főszerkesztő ur, hogy Szalai ügyvéd, a „Déli Hírlap” szerkesztőségének tagjai, tehát vagy tizenöt tanu előtt, maga is beismerte, hogy Szacelláry György utalványozta ki egy banknál a vételárát. Ha mindezt és még sok más egyebet olyan pontosan tud Lázár főszerkesztő ur, akkor miért közölt a „Déli Hírlap”-nak még a nyilttér-rovatában is ilyen tudatosan hazug nyilatkozatot? Mi oka van erre Lázár főszerkesztő urnak? Idáig adtam én erre valami okot? . . .

AZ EMBER

AZ OLVASÓHOZI Kérjük azokat, akik előfizetési hátralékban vannak, hogy az előfizetési díjat háladéktalanul sziveskedjenek beküldeni Az Ember kiadóhivatalába: Izabella-utca 66. sz. Akik egész évre előfizetnek, azok ingyen kapják Az Ember eddig megjelent összes számait.

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÜNDÖR FERENC.

Helyettes szerkesztő:

DIÓSZEGHY TIBOR.

Szerkesztőség: IV. ker., Királyi Pál-utca 14. Kiadóhivatal: VI. ker., Izabella-utca 66. Telefon: Szerkesztőség József 68—86, Kiadóhivatali telefon 26—87. Megjelenik minden kedden.

BERKY LILI

első fellépése január 31-én

A MUSKÁTLI KABARÉBAN

ANDRÁSSY-UT és CSENGERY-UTCA SAROK.

ROYAL ORFEUM
Erzsébet-körút 31

SÖRKABARÉ

Közdete 1/27 óráker

Nyitáé . 6 óráker

Új műsor. Közdete 6 óráker

Diana eróme
Diana puder

3 és 6 korondó dobozokban

Mindenütt kapható!

Prof. NICK FANTOM
legújabb kalandja

Az élféll árny

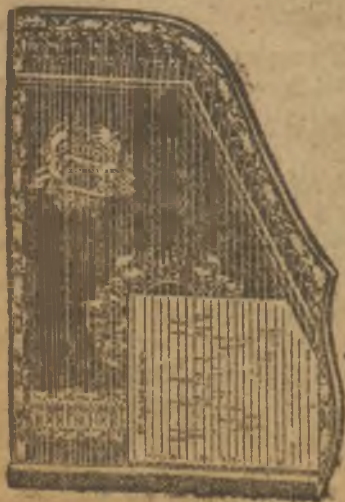
Kalandor történet 2 felvonásban

OMNIA

mozgóképszínház
VIII., József-körút 31.

A DERBY

Dráma 4 felvonásban

Azonnal tud rajta játszani!

GITÁR-CITERÁK

aláfölható kéfalapokkal, kizárólagos főelárusítóhelye:

HANGSZER-OTTHON

FEKETE MIHÁLY

HANGSZERKÉSZÍTŐ-MESTER

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 9.

Az összes hangszerek nagy rakfára!